

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3886

Vragen van het lid **Jasper van Dijk** (SP) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *belemmering van de Russische wapenindustrie* (ingezonden 8 juli 2022).

Antwoord van Minister Hoekstra (Buitenlandse Zaken) en van Minister Schreinemacher (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 5 september 2022)

Vraag 1 en 2

Wat vindt u van het artikel «Dozens of Russian weapons tycoons have faced no Western sanctions in the wake of the Ukraine invasion»?¹

Klopt de stelling in het artikel dat tientallen directeuren van wapenbedrijven en minstens 14 «defensiebedrijven» uit Rusland, waarvan een aantal met naam en toenaam worden genoemd, niet onder de EU-sancties vallen? Zo ja, hoe kan dit? Bent u in dat geval bereid dit in Brussel aan de orde te stellen?

Antwoord 1 en 2

Het artikel signaleert dat niet alle Russische defensiebedrijven en leiders daarvan momenteel op de sanctielijst staan en wijst op inconsistenties in de toepassing van sancties op dit vlak tussen de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en de EU. Het artikel geeft correct weer dat grote Russische defensiebedrijven op de sanctielijst staan, zoals de firma's Almaz-Antey en Kalashnikov, terwijl er ook personen en entiteiten zijn die niet op de sanctielijst staan. Het kabinet wijst erop dat de EU zowel sectorale als individuele beperkende maatregelen heeft ingesteld tegen de Russische wapen- en defensie-industrie. Zo zijn er listings van bedrijven en daaraan gelieerde personen in en rond de defensie-industrie. Tevens gelden er exportverboden voor militaire goederen, dual-use technologie en andere technologieën die zouden kunnen bijdragen tot de militaire en technologische versterking van Rusland of tot de ontwikkeling van de defensie- en veiligheidssector. Het kabinet is voorstander van aanvullende sanctiemaatregelen, maar doet geen uitlatingen over specifieke voorstellen voor nieuwe sancties. Dit ondermijnt immers mogelijk de effectiviteit van dergelijke maatregelen gelet op onder andere het verrassingseffect. Het kabinet zet zich in voor een

¹ Dozens of Russian weapons tycoons have faced no Western sanctions in the wake of the Ukraine invasion – ABC News

zo goed mogelijke coördinatie op het gebied van sancties met derde landen, zoals de VS, Canada en het VK.

Vraag 3

Wat vindt u van het rapport «Operation Z: The Death Throes of an Imperial Delusion» van het Royal United Services Institute², en dan met name de stelling dat veel moderne Russische wapens afhankelijk zijn van hoogwaardige elektronica geïmporteerd uit de VS, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Japan, Israël, China, Nederland en enkele andere landen?

Antwoord 3

Het kabinet is ermeê bekend dat de invoer van hoogwaardige elektronica van aanzienlijk belang is voor de Russische wapenindustrie. De inzet van het kabinet is om maximale druk op Rusland uit te oefenen om de Russische agressie tegen Oekraïne te beëindigen. Om die reden gelden onder Verordening 833/2014 exportverboden voor militaire goederen, dual-use technologie en andere technologieën die zouden kunnen bijdragen tot de militaire en technologische versterking van Rusland of tot de ontwikkeling van de defensie- en veiligheidssector.

Vraag 4

Kunt u bevestigen dat export van wapenonderdelen dan wel dual use goods naar Rusland vanuit, dan wel via Nederland sinds de invasie volledig aan banden is gelegd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Voor Rusland is sinds 2014 een wapenembargo van kracht. Nederland handhaaft dit strikt. Er zijn sinds 2014 geen vergunningen afgegeven voor de uitvoer van militaire goederen naar Rusland, noch heeft er uitvoer vanuit Nederland plaatsgevonden.³

Omdat dual-use goederen zowel een civiele als militaire toepassing kennen, zijn sinds 2014 wel exportvergunningen verleend voor dual-use goederen met een civiel eindgebruik van niet-gesanctioneerde eindgebruikers in Rusland. Het merendeel hiervan bestond uit apparatuur en programmatuur voorzien van encryptie, noodzakelijk voor het realiseren van een beveiligde ICT-infrastructuur, waarvan het risico op ongewenst gebruik beperkt is. Sinds de gewijzigde Verordening 833/2014 van kracht is d.d. 23 februari 2022 is geen enkele vergunning verleend voor de export van dual-use goederen naar Rusland.

Vraag 5

Is dit besproken binnen EU-gremia voor wapenexport? Zo nee, bent u bereid dit aan de orde te stellen teneinde dergelijke export naar Rusland per direct te verbieden?

Antwoord 5

In de Raadswerkgroep over conventionele wapens (COARM) is dit jaar verschillende keren gesproken over wapenexport naar Rusland. Alle EU-lidstaten hebben zich gecommitteerd tot een strikte en zorgvuldige handhaving van het bestaande wapenembargo. Daarnaast is het embargo in april 2022 verder aangescherpt, waarbij de uitzondering voor levering op basis van oude contracten voor 2014 is verwijderd. Ook in de Raadswerkgroep over dual-use goederen (DUWP) wordt regelmatig gesproken over de implementatie en handhaving van Verordening 833/2014. Nederland staat een restrictieve lijn voor betreffende het beperkte aantal uitzondering- en afwijkingsgronden voor de export van goederen naar Rusland die zijn opgenomen in de Verordening en communiceert hier als zodanig over in de DUWP.

² Operation Z: The Death Throes of an Imperial Delusion (rusi.org)

³ Zie bijvoorbeeld de EU database inzake wapenexport: COARM Public v2.0 – Licences – Timeline I Sheet – Qlik Sense (europa.eu)

Vraag 6

Wat kunt u nog meer doen om te voorkomen dat het Kremlin wapens verkrijgt?

Antwoord 6

Veel andere landen hebben niet een vergelijkbaar wapenembargo zoals dat in de EU en partnerlanden van kracht is, noch vergelijkbare criteria voor de export van wapens en/of dual use-goederen. Nederland zal in bilateraal en multilateraal verband oproepen om wel vergelijkbare maatregelen te nemen. Gezien het vetorecht van Rusland in de VN Veiligheidsraad is een universeel (VN)exportverbod op wapens naar Rusland helaas onwaarschijnlijk.